

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/24/2017
Identifikačné číslo spisu: 1515202576
Dátum vydania rozhodnutia: 21.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1515202576.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: RAVAK SLOVAKIA spol. s r.o., so sídlom Einsteinova 11, 851 01 Bratislava, IČO: 35 707 356, zastúpeného MAPLE & FISH s.r.o., so sídlom Dunajská 15/A, 811 08 Bratislava, v mene ktorej koná JUDr. Viliam Karas, ako konateľ a advokát, proti žalovanému: Estates, s.r.o., so sídlom Zadunajská 27, 851 01 Bratislava, IČO: 47 101 504, zastúpenému Advokátskou kanceláriou ECKER - KÁN & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Námestie Martina Benku 9, 811 07 Bratislava, v mene ktorej koná JUDr. Matej Kán, ako konateľ a advokát, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalobcu - intervenienta: FINHOLD a.s., so sídlom Obecnická 285, 261 01 Příbram I, Česká republika, IČO: 288 84 566, zastúpeného T.R.U.S.T., spol. s r.o., so sídlom Karola Adlera 1939/34, 841 02 Bratislava, IČO: 47 257 962, v mene ktorého koná JUDr. Lenka Vášková, ako konateľka a advokátka, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, eventuálne o určenie, že kúpna zmluva zanikla v dôsledku odstúpenia od zmluvy zo strany predávajúceho, vedenom na Okresnom súde Bratislava V, pod sp. zn. 21Cb/65/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. septembra 2016, č. k. 1Cob/206/2016-174, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V, uznesením zo dňa 5. mája 2016, č. k. 21Cb/65/2015-133, prerušil konanie do právoplatného skončenia trestného konania vo veci obvineného: G.. O. M., nar. XX.XX.XXXX v W., trvale bytom D. XXXX/X W. - X. mesto, v dobe od 21.01.1997 do 23.01.2015 konateľa spoločnosti žalobcu, t. č. v štádiu vyšetrovania vedeného na Ministerstve vnútra SR, Prezídium PZ, národná kriminálna agentúra, národná jednotka finančnej polície. Expozitúra Stred, Banská Bystrica, pod ČVS: PPZ-65/NKA-FP-ST-2015.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobca sa žalobou podanou dňa 11.02.2015 domáhal proti žalovanému určenia, že kúpna zmluva uzavretá dňa 14.01.2015 medzi

žalobcom a žalovaným, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti v katastrálnom území F. zapísané na LV č. XXXX, je absolútne neplatná, eventuálne určenia, že kúpna zmluva uzavretá dňa 14.01.2015 medzi žalobcom a žalovaným, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti v katastrálnom území F. zapísané na LV č. XXXX, zanikla v dôsledku odstúpenia žalobcu zo dňa 20.01.2015 s účinkami odstúpenia ku dňu 23.01.2015, t. j. ku dňu doručenia odstúpenia od zmluvy žalovanému.

3. Žalobca odôvodnil svoju žalobu mimo iného i tým, že predmetná kúpna zmluva bola uzavretá bývalým konateľom žalobcu, G.. O. M., za nápadne nevýhodných podmienok s poukazom na dohodnutú kúpnu cenu, ktorá bola podstatne nižšia ako trhovú hodnotu predmetu prevodu a ešte aj jej zaplatenie bolo dohodnuté na splátky po dobu 180 mesiacov, t. j. do 17.12.2029. Teda žalobca by za takýchto nevýhodných podmienok nedisponoval dlhý čas ani nehnuteľnosťou veľkej hodnoty, ani jej protihodnotou vyjadrenou v kúpnej cene a žalovaný by bol neúmerne zvýhodnený na úkor žalobcu. Podľa názoru žalobcu už z tejto skutočnosti vyplýva, že sa nemôže takáto kúpna zmluva považovať za platný právny úkon.

4. Na návrh žalobcu, doručený na súd prvej inštancie dňa 13.10.2015, tento pripustil vstup obchodnej spoločnosti FINHOLD a.s., so sídlom Obecnická 285, 261 01 Příbram I, Česká republika, IČO: 288 84 566, ako väčšinového spoločníka žalobcu s podielom 70 %, do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu, uznesením zo dňa 16. novembra 2015, č. k. 21Cb/65/2015-80, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 08.12.2015.

5. Písomným podaním doručeným súdu dňa 23.03.2016 žalobca navrhol prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. (súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť), eventuálne podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. (pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet). Návrh odôvodnil tým, že dňa 15.02.2016 bolo vydané uznesenie Ministerstva vnútra SR, prezídia PZ, Národnej kriminálnej agentúry, národnej jednotky finančnej polície, ČVS: PPZ-65/NKA-FP-ST-2015, ktorým bolo vznesené obvinenie voči bývalému konateľovi žalobcu, G.. O. M., pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku v štádiu pokusu podľa ust. § 14 ods. 1 písm. k/, ust. § 2013 ods.1 a ods. 4 písm. a/ Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť práve uzatvorením kúpnej zmluvy, ktorej neplatnosti sa žalobca v tomto konaní domáha.

6. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že vyriešenie prejudiciálnej otázky, či obvinený bývalý konateľ žalobcu, G.. O. M., pri uzatváraní spornej kúpnej zmluvy zo dňa 14.01.2015 (ne)spáchal jej uzatvorením obzvlášť závažný zločin sprenevery alebo porušovania povinností pri správe cudzieho majetku, môže mať význam pre rozhodnutie aj v tomto konaní, predovšetkým v zistení motívu alebo vnútornej pohnutky obvineného, teda aký hospodársky, prípadne sociálny alebo psychický stav, negatívne vplýval na obvineného pri uzatváraní tejto zmluvy, a či to bolo do takej miery, že bez existencie týchto skutočností by takúto zmluvu neuzavrel. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie konanie podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. prerušil.

7. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“), napadnutým uznesením zo dňa 30. septembra 2016, č. k. 1Cob/206/2016-174, uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh žalobcu na prerušenie konania zamietol.

8. Odvolací súd skonštatoval, že odvolanie žalovaného je dôvodné a uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť. Odvolací súd sa nestotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie ohľadom prerušenia konania podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p., nakoľko pre konajúci súd nie je rozhodujúca otázka a nemá ani význam pre jeho rozhodnutie v predmetnej veci, či skutok prejednávaný v prebiehajúcom trestnom konaní je alebo nie je trestným činom a kto ho spáchal. Úlohou súdu v predmetnom konaní je zaoberať sa súkromnoprávnymi aspektmi platnosti právneho úkonu, pričom na skúmanie platnosti právneho úkonu z týchto aspektov nemá vplyv skutočnosť, či pri realizácii právneho úkonu bol alebo nebol spáchaný trestný čin. Odvolací súd je toho názoru, že prebiehajúce trestné konanie vecne nesúvisí

s predmetom tohto konania a taktiež jeho výsledok nemá žiadny význam pre toto konanie, t. j. neexistuje dôvod na prerušenie konania v zmysle ust. § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Vzhľadom na vyššie uvedené ako aj s prihliadnutím na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie podľa ust. § 388 C. s. p. zmenil a návrh žalobcu na prerušenie konania zo dňa 23.03.2016 ako nedôvodný zamietol.

9. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že procesným postupom krajského súdu, mu bolo znemožnené uskutočňovať jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p. Dovolateľ považuje napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné, zmätočné, arbitrárne, nezákonné a nedostatočne odôvodnené. Ďalej namieta, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnym právnym záverom, pričom nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

10. Dovolateľ zdôraznil, že zodpovedanie otázky, či uzatvorenie kúpnej zmluvy je trestným činom a či ho spáchala osoba, ktorá je z jeho spáchania obvinená, rozhoduje súd v trestnom konaní, pričom z uvedeného vyplýva, že uvedená otázka nemôže byť predmetom rozhodovacej činnosti civilného súdu, ani ako prejudiciálna otázka. Z uvedeného dôvodu preto podľa dovolateľa platí, že otázky, ktoré nie je súd oprávnený riešiť, sú upravené v ust. § 135 O. s. p. ako rozhodnutia, ktorými je súd viazaný. Ak bez posúdenia týchto otázok súd nemôže pokračovať v konaní, konanie obligatórne preruší.

11. S napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu sa dovolateľ nestotožňuje a závery v ňom obsiahnuté pokladá za nesprávne, nedôvodné, účelové, ktoré navyše nemajú oporu v platnej právnej úprave. Dovolateľ upriamil pozornosť na to, že ak je hlavným účelom právneho úkonu naplnená skutková podstata trestného činu, jedná sa o neplatný právny úkon. Z hľadiska absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 39 OZ je dôležitý efekt (výsledok) tohto konania, t. j. nedovolenosť právneho úkonu (rozpor so zákonom), a nie pohnútky, či iné okolnosti, ktoré viedli k vzniku právneho úkonu. Podľa názoru dovolateľa je súd viazaný rozhodnutím o tom, či bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal a nemôže si tieto otázky posúdiť ako predbežné. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.04.2009, č. k. 6Obo/169/2008, 6Obo/170/2008, ako aj na rozhodnutia R 27/1977, R 35/1993, R 58/1966.

12. Rovnako dovolateľ vyjadril svoj nesúhlas s názorom odvolacieho súdu týkajúceho sa zásady rýchlosti a hospodárnosti konania. Dovolateľ je naopak toho názoru, že za daných okolností je prerušenie konania nielen hospodárne a efektívne, ale aj podstatné z hľadiska zachovania právnej istoty účastníkov konania a dôležité pre spravodlivé usporiadanie ich vzťahov. Ak by totiž súd konanie neprerušil, ale vo veci by ďalej konal a rozhodol, napriek tomu, že v prípade odsudzujúceho rozsudku by išlo o rozhodnutie pre súd záväzné podľa ust. § 135 ods. 1 O. s. p. (v súčasnosti podľa ust. § 193 C. s. p.), išlo by o nehospodárne a neúčelné konanie. V takom prípade by ani rozsudok súdu vo veci samej, hoc i právoplatný, nemusel znamenať konečné usporiadanie vzťahov medzi účastníkmi konania, a to s ohľadom na možnosť podania žaloby na obnovu konania podľa ust. § 397 písm. a/ C. s. p. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie R 2/1983.

13. V závere dovolateľ zdôraznil, že odvolací súd v tomto konaní postupoval príliš formalisticky, reštriktívne, arbitrárne a v rozpore s ustanoveniami O. s. p. (ako aj C. s. p.), pričom nesprávnym a nezákonným postupom, ako aj napadnutým uznesením bolo žalobcovi znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a k porušeniu ďalších základných práv žalobcu garantovaných Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná, konkrétne práva na súdnu ochranu, princíp právnej istoty a rovnosť účastníkov konania.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na nové konanie alebo, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí uznesenie súdu prvej inštancie.

15. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s názorom odvolacieho súdu a pridržiava sa všetkých svojich tvrdení uvedených v odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie. Na doplnenie žalovaný poukázal na skutočnosť, že G.. O. M. nie je účastníkom tohto konania, v dôsledku čoho žalovaný nevidí dôvod na prerušenie konania s ohľadom na iné konanie, týkajúce sa jeho osoby. V rámci svojej argumentácie žalovaný zdôraznil, že podstatou predmetného sporu je občianskoprávne (resp. obchodnoprávne) určenie súdu platnosti alebo neplatnosti spornej kúpnej zmluvy, resp. jej existencie alebo zániku v dôsledku odstúpenia od nej, a teda nie záležitosti týkajúce sa trestného konania, v ktorom sa posudzujú znaky skutkovej podstaty trestného činu. Žalovaný vo vyjadrení skonštatoval, že dôvodom neplatnosti kúpnej zmluvy ako právneho úkonu nie je skutočnosť, či pri jeho realizácii bol alebo nebol spáchaný trestný čin. Okrem iného žalovaný podotkol, že v trestnom konaní sa nerieši žiadna otázka, ktorá by mala mať prejudiciálny charakter k meritu tohto konania.

16. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu aj intervenient, ktorý sa v plnom rozsahu stotožňuje s dovolaním žalobcu. Prerušenie predmetného konania považuje intervenient za dôvodné, opodstatnené a v súlade so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania. Vzhľadom na prebiehajúce trestné konanie intervenient má za to, že tým v danom konaní vznikla prekážka, ktorá dočasne bráni súdu pokračovať v konaní. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o prerušení konania považuje intervenient za vecne správne, nakoľko sa v trestnom konaní rieši prejudiciálna otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie aj v tomto konaní.

17. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril dovolateľ s tým, že s tvrdeniami žalovaného nesúhlasí, považuje ich za nedôvodné, účelové a zavádzajúce. Dovolateľ v rámci svojej argumentácie kládol dôraz na dovolanosť ako jednu zo základných podmienok platnosti právneho úkonu, pričom právny úkon, ktorým došlo k spáchaniu trestného činu, túto podmienku nespĺňa, čo má za následok jeho neplatnosť. Dovolateľ trvá na tom, že právoplatné vyslovenie, že Ing. Hochschorner spáchal v súvislosti s kúpnu zmluvou trestný čin, by zakladalo absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) ako súd dovolací [ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 C. s. p.) preskúmal spor a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (ust. § 447 písm. c/ C. s. p.).

19. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

20. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (ust. § 419 C. s. p.). To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

21. Podľa ust. § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný

opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p., je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

23. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ust. § 420 C. s. p., dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. a/ až f/ C. s. p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

24. Rozhodnutím vo veci samej je meritórne rozhodnutie. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení. Rozhodnutie vo veci samej je preto také rozhodnutie, v ktorom sa súd zaoberá nárokom, ktorý strany uplatnili. Charakteristickým znakom pre rozhodnutie vo veci samej je, že zakladá prekážku veci rozhodnutej (ust. § 230 C. s. p.), na rozdiel od rozhodnutia nemeritórneho, ktoré takéto účinky nemá.

25. Rozhodnutia, ktorými sa konanie končí, môžu byť rozhodnutiami vo veci samej alebo aj procesné rozhodnutia, ktorými sa konanie končí, ale neriešia vec samu, vec sama nebola prejednaná (napr. zastavenie konania pre neexistenciu procesných podmienok; pre späťvzatie žaloby, odvolania; pre neodstránenie väd podania; odmietnutie podania; odmietnutie odvolania a pod.).

26. V danom prípade, napadnutým uznesením odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že návrh žalobcu na prerušenie konania, zamietol. Z obsahu spisu je zrejmé, že návrh na prerušenie konania, bol podaný v priebehu súdneho sporu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, eventuálne o určenie, že kúpna zmluva zanikla v dôsledku odstúpenia od zmluvy zo strany predávajúceho (č. l. 109 spisu). Rozhodnutie odvolacieho súdu o prerušení konania nie je rozhodnutím vo veci samej v zmysle ust. § 420 C. s. p. Žalobcom navrhované prerušenie konania bolo vydané v priebehu civilného sporového konania, v ktorom sa vo veci samej rozhoduje rozsudkom (ust. § 305 C. s. p.).

27. Dovolací súd konštatuje, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v danom prípade nie je (ani) rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. Aj po rozhodnutí o návrhu na prerušenie konania, civilné sporové konanie žalobcu proti žalovanému pokračuje a súd prvej inštancie o veci samej ďalej koná a rozhodne.

28. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcu z ust. § 420 písm. f/ C. s. p. nevyplýva, dovolací súd odmietol jeho procesne neprípustné dovolanie podľa ust. § 447 písm. c/ C. s. p. bez skúmania, či v konaní došlo k dovolateľom namietanej procesnej nesprávnosti.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania, dovolací súd neodôvodňuje (ust. § 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (ust. § 262 ods. 2 C. s. p.).

30. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.